

Fővárosi Ítéltábla
1.Pf.21.678/2011/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Németh Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Németh István ügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a dr. Pongrácz Krisztina ügyvéd (Dr. Pongrácz Krisztina Ügyvédi Iroda) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen, öröklési szerződés megszüntetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2011. július 14. napján meghozott 27.P.21.025/2010/35. számú ítélete ellen az alperes részéről 37., a felperes részéről 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.000.000 (Négymillió) forintot és annak 2008. december 14. napjától a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, továbbá 127.000 (Százhuszonhétezer) forint elsőfokú részperkölséget.

Kötelezi a peres feleket, hogy fizessenek meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - a felperes 24.000 (Huszonnégyezer) forint, az alperes 240.000 (Kétszáznegyvenezer) forint elsőfokú eljárásai illetéket.

Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit hatályon kívül helyezi, és az öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset tárgyában - az ezzel kapcsolatos elsőfokú perkölségre és le nem rótt illetékekre kiterjedően - az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 101.600 (Százegyezer-hatszáz) forint másodfokú részperkölséget.

Kötelezi a peres feleket, hogy fizessenek meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - a felperes 24.000 (Huszonnégyezer) forint, az alperes 240.000 (Kétszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket.

A hatályon kívül helyezéssel összefüggésben a felperes és az alperes másodfokú költségét személyenként 127.000 (Százhuszonhétezer) forintban állapítja meg, a felperes által le nem rótt fellebbezési illeték 258.300 (Kétszázötvennyolcezer-háromszáz) forint.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes 1998-tól élettársi kapcsolatban élt együtt a felperes unokaöccsével, **L.P-vel**. 2003. június 14. napján a peres felek öröklési szerződést kötöttek, amit az alperes ismerőse **dr. P.F.** ügyvéd foglalt okiratba. A szerződésben az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a felperes eltartásáról holtáig gondoskodik, ennek keretében megilleti a napi háromszori - két esetben meleg - étkezés, melynek biztosítására más személyt is megbízhat. Emellett gondoskodik a szerződés tárgyát képező ingatlan nagytakarításáról, a kert gondozásáról, betegség esetén a felperest ápolja, orvosi kezeléséről és gyógyszerekkel való ellátásáról gondoskodik, valamint illően eltemeteti. E szolgáltatások ellenében a felperes úgy rendelkezett, hogy halála esetén a g-i nyilvántartott házasingatlan tulajdonát képező $\frac{1}{2}$ hányadát az alperes örökölje. A szerződő felek a szerződés tárgyát képező ingatlanilletőség értékét 5.000.000 forintban állapították meg, míg az eltartó által nyújtott tartás értékét havi 70.000 forintban jelölték meg. 2008 nyarán a felek kapcsolata megromlott, 2008 augusztusától az alperes a felperesnek szolgáltatást nem nyújt, aki azt nem is igényelte. Az alperes **dr. P.F.** segítségével megkísérelte a szerződés megszüntetését, a felperes azonban az erről szóló megállapodás-tervezetet nem írta alá.

A felperes módosított keresetében a felek között létrejött öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte azzal, hogy a bíróság az eredeti állapot helyreállítása körében rendelkezzen az öröklési szerződéssel lekötött ingatlanilletőségre bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalom törléséről. Arra az esetre, ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét nem állapítaná meg, úgy másodlagosan az öröklési szerződés megszüntetését kérte oly módon, hogy a bíróság 2008. június 1. napjától a megszüntetésig terjedő időszakra az öröklési szerződést életjáradéki szerződéssé alakítsa át a szerződésben meghatározott tartási értéken számolva. Kötelezze továbbá a bíróság az alperest 4.400.000 forint kölcsön, valamint annak 2006. december 1. napjától járó törvényes mértékű kamata megfizetésére. Amennyiben a bíróság azt állapítaná meg, hogy a 4.400.000 forint a felperes részéről nem kölcsön, hanem ajándék volt, úgy az alperest ajándék visszakövetelése jogcímén kötelezze az adott pénzösszeg és kamata megfizetésére.

A felperes az öröklési szerződés érvénytelenségét arra alapította, hogy az nem felel meg az arra irányadó alaki érvényességi feltételeknek. A szerződés két különálló lapra készült, amelyek nincsenek folyamatos sorszámozással ellátva, az első lapot a szerződő felek nem írták alá, azon csak szignó van, melyek egyike sem származik a felperestől, illetve azok nem tekinthetők aláírásnak, mindezek mellett a szerződés aláírásakor tanúk nem voltak jelen. A kereset ténybeli alapjaként hivatkozott arra, hogy az alperes szerződés szerinti kötelezettségének nem tett eleget. Kapcsolatuk során a felperes az alperesnek 4.000.000 forint kölcsönt adott lakásvásárlás céljából, néhány hónapi visszafizetéssel, továbbá 400.000 forintot bútórvásárlásra, melyeket azonban az alperes nem fizetett vissza. Ha a bíróság az alperes nyilatkozata alapján a pénzösszegek átadását ajándékozásnak minősítené, az ajándékot súlyos jogsértésre és téves feltevésre alapítva követeli vissza. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy az alperes súlyos szerződésszegést követett el azzal, hogy az öröklési szerződésből eredő kötelezettségeit 2008 augusztusától nem

teljesítette és kezdeményezte a szerződés felbontását. A felperes a pénzt az alperesnek a közöttük lévő jó viszonyra tekintettel adta, annak tudatában, hogy őt élete végéig ápolni és gondozni fogja, mely feltevése azonban az alperes magatartása folytán véglegesen megghiúsult. 94 éves, nyugdíján kívül egyéb bevétele nincs, egyre inkább ellátásra szorul, melynek biztosításához szüksége van az alperesnek átadott összegekre.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a szerződés aláírására tanúk jelenlétében került sor. Nem vitatta, hogy a földhivatalnál fellelhető példányon tanúk aláírása nincs, álláspontja szerint azonban mindaddig, amíg van egy tanúk által aláírt példány, a szerződést érvényesnek kell tekinteni. A felperes szerződés megszüntetésére irányuló kérelme alaptalan, ugyanis a szerződés a felek akaratából 2008. augusztus 1-jével megszűnt, ezért annak életjáradéki szerződéssé való átalakításának sincs helye. 2003 júniusától 2008. augusztusig szerződéses kötelezettségének a szerződésben megjelölt mértékben és módon mindenben eleget tett, ezért a szerződés megszüntetése esetére elszámolási igényként a szerződésben megjelölt havi 70.000 forint tartási érték figyelembevételével 5.000.000 forint megtérítését igényelte. Azt nem vitatta, hogy 2006 augusztusában a felperes 4.000.000 forintot adott neki lakásvásárláshoz, ami azonban nem kölcsön, hanem ajándék volt, azzal a felperes a családtagok között szokásos segítséget nyújtotta, melynek semmiféle feltétele nem volt. Az ajándék visszakövetelése tekintetében álláspontja szerint az öröklési szerződés megszüntetésének általa való kezdeményezése, még bizonyítottság esetén sem lenne olyan súlyos jogsértés, ami alapot adhatna az ajándék visszakövetelésére. Az állandó bírói gyakorlat szerint ugyanis a felek közötti viszony megromlása nem ad alapot az ajándék visszakövetelésére, ezt csak valamely jogi kötelezettség súlyos megsértése indokolhatja.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megkereste a Sz-i Körzeti Földhivatalt, hogy a G. belterületi 2072 hrsz. alatti ingatlannak a felperes tulajdonában lévő $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányada tekintetében az alperes javára bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalmat törölje, és az alperest ennek tűrésére kötelezte. A felperest kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 305.000 forintot. További rendelkezése szerint az alperes köteles megfizetni a felperesnek 500.000 forint perköltséget, valamint az államnak 540.000 forint kereseti illetéket.

Az ítélet indokolásában utalt az elsőfokú bíróság a Ptk. 656. §-ában foglaltakra, mely szerint az öröklési szerződés érvényességére az írásbeli végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket kell az ott írt eltérésekkel alkalmazni. Az írásbeli magánvégrendelet érvényességéhez - egyebek mellett - az is szükséges, hogy a végrendelező azt két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is - e minőségük feltüntetésével - aláírják (Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pont). Tényként állapítható meg, hogy az öröklési szerződést 2003. június 14-én csak a peres felek írták alá, és azt a szerződést készítő ügyvéd **dr. P.F.** ellenjegyzéssel látta el. Az okiratot a tanúk később - pontosan meg nem határozható - időpontban

írták csak alá. A felperes kezdettől fogva határozottan állította, hogy a szerződéskötésnél az alperesen és dr. P.F.-en kívül más nem volt jelen, a tanúként aláíró egyik személyt, V.J.-t nem is ismeri, L.E.-vel pedig az alperes révén csak egy ízben találkozott. Ezt az állítást alátámasztják a földhivatal által eredetben megküldött iratok is. A szerződés 2003. július 3. napján került benyújtásra a földhivatalhoz, aki a bejegyzést elrendelte, majd az okirat eredeti példányát visszaküldte közvetlenül az alperesnek, aki azt 2003. július 24-én vette át. A földhivatalnál a szerződésnek egy másolati példánya maradt, melyen egy 2003. július 21-ei bejegyzés tanúsítja, hogy az az eredeti okirattal megegyezik, melyen a tanúk neve és aláírása nem szerepel. Az eljárás során csatolásra került egy olyan földhivatali bélyegzővel ellátott szerződéspéldány, amelynek első és második lapján is szerepel a tanúk aláírása, és az a záradék, hogy azt az örökhagyó előttük írta alá 2003. június 14. napján. Tekintettel arra, hogy az ingatlan-nyilvántartáshoz benyújtott szerződésen ez az aláírás még nem szerepel, a záradék nem a valóságnak megfelelő tanúsítás. Mindezek mellett közvetett bizonyítékként értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a felperes mint eltartott írta alá a szerződést, amit dr. P.F. ügyvéd nemcsak ellenjegyzéssel látott el, hanem tanúsította azt is, hogy azt a szerződő felek előtte írták alá. Ez utóbbi szükségtelen volt abban az esetben, ha a tanúk valóban jelen voltak, és aláírták a szerződést. A bíróság felhívta az alperest, hogy a körülményekkel kapcsolatban bizonyítással élhet, erre vonatkozó bizonyítási indítványt azonban nem terjesztett elő. A felperes indítványára a bíróság megkísérelte a végrendeleti tanúk kihallgatását, ez azonban eredményre nem vezetett, mert mindketten ismeretlen helyre költöztek. A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja szerinti feltétel nem teljesült, ezért az öröklési szerződés érvénytelen.

A Ptk. 237. § (1) bekezdése szerint érvénytelen szerződés esetén a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani, ennek körében a felperes az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlését az alperes pedig szolgáltatásai visszatérítését kérte. A felperes nem vitatta, hogy az alperes valamilyen mérvű tartást nyújtott részére, ennek értékét azonban nem jelölte meg. Az alperes állította, hogy a szerződés teljes tartalma alatt addig, amíg kölcsönös megbeszélésük folytán a szerződést megszüntnek nem tekintették, tartási kötelezettségét meghatározott mértékben teljesítette. A bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes 2003. június 15. napjától 2008. július 31. napjáig 61,5 hónapon keresztül a teljes - 70.000 forint értékű - tartást, mindösszesen 4.305.000 forint értékű szolgáltatást nyújtott a felperesnek. Az erre vonatkozó alperesi állítást támasztotta alá a szerződés megkötésében, majd teljesítésében közreműködő dr. P.F. tanú is. Az alperes volt élettársa és a felperes rokona L.P. vallotta, hogy az alperes rendszeresen - 2-3 hetente - látogatta a felperest, tudta azt is, hogy mindig visz neki valamit, amire szüksége van. Vallomása szerint ez nagyságrendileg 40.000 forint értékű lehetett, amit azonban csak megbecsült, 2003. és 2008. között az alperes takarítani is volt a felperesnél, de ilyenkor mások is segítettek neki. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes állította ugyan, hogy mások viseltek rá gondot, többek között K.L.-nét nevezte meg, aki vallomásaiban ezt nem erősítette meg. Nevezett vallotta, hogy a felperest 1995-től

kéthetente pár órára látogatta meg, ilyenkor együtt szoktak főzni és takarítani. A bevásárlásról ellentmondásosan nyilatkozott, egyrészt előadta, hogy a felperes maga vásárolt be, másrészt vallotta, hogy úgy hozatta a dolgokat valakivel, de nem tudja, hogy kivel, és a felperesnél mindig volt minden, hús és gyümölcs is. **P.I-né** vallomásából kitűnően ő maga is nyújtott segítséget a takarításban az alperesnek, amelyért alkalmanként fizetséget kapott, bevásárlásokon is jelen volt, amikor jelentős összeget költött az alperes. Mindezek mellett a bizonyítékok mérlegelésénél figyelemmel volt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a felperes 2008 nyaráig nyilvánvalóan elégedett volt az alperes szolgáltatásával, hiszen erre tekintettel adott neki 4.000.000 forintot ajándékba. Ha teljesítésével kapcsolatban bármilyen kifogása lett volna, akkor nyilvánvalóan nem juttat ilyen nagy összeget ellenérték nélkül számára.

Az alperes az általa nyújtott tartás összege után középátlagos időponttól járó kamat megfizetésére is kérte a felperest kötelezni, amit azonban a bíróság elutasított, mert az eredeti állapot helyreállításaként a szolgáltatás-ellenszolgáltatás kiegyenlítése most történt, ezáltal a felperes a bíróság döntésétől kezdődően köteles az adott összeget megfizetni, ami után kamat nyilvánvalóan nem jár.

A felperes állítása szerint az alperesnek 4.400.000 forint kölcsönt adott. A törvény nem kívánja meg, hogy a felek a kölcsönszerződést írásba foglalják, a Ptk. 523. § (1) bekezdéséből következik azonban, hogy a feleknek mindenképpen meg kell állapodniuk a kölcsön összegén túl a lejárat határidejében, a visszafizetés időpontjában is. A 4.000.000 forint átadásával kapcsolatban a felperes ellentmondásos nyilatkozatokat tett. Egyik előadása szerint az alperes a pénzt lakásra kérte, ekkor azonban vele szemben ezzel kapcsolatban igényt még nem támasztott, a kölcsön visszafizetése iránti kereseti kérelmét csak a jelen perben terjesztette elő. Arra vonatkozóan, hogy milyen időtartamra adta ezt az összeget kölcsön, határozott nyilatkozatot még ekkor sem tett, és csak a 2006. szeptember 15-én átadásra került 400.000 forint tekintetében nyilatkozott úgy, miszerint annak visszafizetését az alperes rövid (2006. november - december) határidejével vállalta. Határozott kérelmében ugyanakkor a visszafizetés határidejét már 2006. november 30. napjában jelölte meg, és a kamatot ettől az időponttól kezdődően igényelte. **G.J-né** tanú az O. Bank Nyrt. alkalmazottja vallotta, miszerint a felperes annak idején arra kérte őt, hogy háromhavi kamatveszteségét számolja ki, azonban az elsőfokú bíróság megítélése szerint önmagában ebből a vallomásból nem következik a lejárat idő. Figyelemmel volt továbbá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a felperest jól ismerő hozzátartozók vallomása szerint, amikor kölcsönt kértek és kaptak a felperestől azt mindig írásba foglalták. **L.P.** is vallotta: előfordult, hogy a felperestől kölcsönt kértek, ilyenkor átvételi elismervényt írtak alá, amelyen a visszaadás dátumát is feltüntették. **D-né B.V.** tanú meghallgatásakor a felperes személyesen észrevételezte, hogy a tanúnak 1994-ben adott kölcsön, melyről okirat is készült. Mindezekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felek között kölcsönszerződés nem jött létre, a felperes a 4.000.000 forintot az alperesnek ajándékba adta. További 400.000 forint pénz átadását is állította a felperes, amit azonban az alperes tagadott, a felperes adott állítását bizonyítani nem tudta.

Az ajándék visszakövetelése iránti igény tekintetében az elsőfokú bíróság utalt a Ptk. 582. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltakra. A felperes az ajándékot elsősorban arra tekintettel követelte vissza, hogy az alperes jogsértést, szerződésszegést követett el vele szemben, mert akkor kezdeményezte a közöttük létrejött öröklési szerződés felbontását, amikor az általa nyújtott tartás pont ellentételezte a neki nyújtott egyéb szolgáltatást, vagyis az ajándékot. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperesnek a szerződés megszüntetésére irányuló kezdeményezése az adott esetben nem valósít meg jogsértést. Egyező volt a felek előadása a tekintetben, hogy 2008 júliusában közöttük a viszony megromlott, kölcsönösen megbántották egymást, és megbocsátásra egyikük sem hajlott. A felperes nem kívánta már az alperestől a szolgáltatást, és az alperes sem kívánta tovább a szerződést fenntartani. Az a körülmény, hogy az alperes szerette volna ennek megfelelő jogi formáját is adni, nem minősül szerződésszegésnek. Minden ezzel kapcsolatos felperesi állítás feltételezésen alapul, melyre jogot alapítani nem lehet. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a meghíúsult feltevésre alapított visszakövetelés jogszabályi feltételei fennállnak. Egységes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy az ajándék visszakövetelésére ilyen jogcímen kizárólag akkor kerülhet sor, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó kifejezetten, vagy legalább is a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította. Ezen túlmenően olyan lényeges körülményre vonatkozó feltevésnek kell lennie, amely indította az ajándékozót az ajándékozásra és a feltevés nélkül arra kétséget kizáróan nem került volna sor. Az alperes maga hivatkozott arra - amit a tanúk vallomása is megerősített - hogy a 4.000.000 forintot a felperes akkor adta, amikor lakásvásárláshoz erre szüksége volt. Kifejezetten és határozottan kijelentette a felperes: „kinek adjam, ha nem neked”. Ezzel egyértelműen a közöttük fennálló kapcsolatra, arra a tényre utalt, hogy az alperes őt már évek óta ellátja, és a közöttük lévő szerződés alapján élete végéig erre bizton számíthat. Ebben az időszakban a felek közötti kapcsolat szeretetteljes, családias volt, amely viszony indította a felperest az alperes által is felismerhetően arra, hogy neki ilyen jelentős összeget átadjon. Az alperesnek tudnia kellett, hogy a közöttük lévő, az öröklési szerződéssel is megerősített, jogi konzekvenciákkal járó jogviszony indította arra a felperest, hogy ajándékot adjon neki, amit egyébként nem tett volna meg. A felperesnek az a feltevése, hogy az alperes őt élete végéig gondozza meghíúsult, mégpedig a felek közötti megállapodásnak megfelelően. Következésképpen a felperes az ajándékot az alperestől alappal követeli vissza, melynek folytán az alperes a felperes javára a 4.000.000 forint visszafizetésére köteles. A felperes 4.305.000 forintot tartozik fizetni az alperesnek, az alperes pedig a felperesnek 4.000.000 forintot, melyeket összevetve a bíróság a felperest kötelezte 305.000 forint megfizetésére.

Az alperes túlnyomórészt pervesztes, ezért a bíróság őt kötelezte a felperes perrel felmerülő költségei (ügyvédi munkadíj) megfizetésére, melynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alkalmazásával állapította meg, figyelembe véve a pertárgy értékét és a képviselő által kifejtett munkát. A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2)

bekezdése szerint köteles továbbá megfizetni az alperes az államnak a felperes által le nem rótt, ezáltal feljegyzett kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztettek elő.

A felperes fellebbezésében kérte, hogy az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének keresettel kapcsolatos rendelkezését megváltoztatva, keresetének megfelelően kötelezze az alperest 4.400.000 forint és annak 2006. november 30. napjától járó törvényes mértékű kamata megfizetésére. Az alperesnek járó szolgáltatások tekintetében az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és e körben kötelezze az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az utóbbi kérdéskörben az alperesi szolgáltatások összecszerúsége tekintetében a tényállást teljes körűen nem tárta fel, illetve a feltárt tényekből helytelen következtetéseket vont le. A tényállásból egyértelműen megállapítható, hogy az alperes a 70.000 forint/hó mértékű tartást a felperes részére szinte egyetlen hónapig sem biztosította. Markánsan alátámasztja ezt az alperessel korábban élettársi viszonyban álló **L.P.** tanú vallomása, mely szerint az alperes egy bizonyos ideig nyújtott tartást a felperesnek, melynek összegét ő körülbelül 40.000 forintban jelölte meg. Az eljárás során adat merült fel arra vonatkozóan is, hogy az általa használt lakrészt a felperes maga takarította, az alperes csak alkalmanként végzett az ingatlanon takarítást a bérbe adott részen, turnusváltás alkalmával. Több tanú nyilatkozott arról, hogy a felperes teljesen önellátó volt, saját maga részére főzött, mosott, vasalt, és a lehetőségekhez képest kertjét is folyamatosan rendben tartotta. Figyelmén kívül hagyta az elsőfokú bíróság a felperes által csatolt öröklési szerződés hátoldalára a felek által 2005. november 17-én rávezetett kiegészítést, mely szerint az alperes a felperes étellel történő ellátását ezen időponttól kezdődően a **P.**, illetve a **K.** Étteremből vállalta biztosítani, valamint vállalta a kert rendbetételét is, mely kötelezettségeinek azonban egyáltalán nem tett eleget. Mindezekből következően az alperes az öröklési szerződésben meghatározott összecszerúségtól jóval szerényebb mértékben tett eleget kötelezettségének, 2006. szeptember-októbertől lényegében semmiféle tartást nem biztosított. A per adataiból kitűnően a felperes anyagi támogatásra nem szorult, mert jelentős összegű bankbetéttel rendelkezett, amit kölcsönként adott át az alperesnek. Közöttük a kapcsolat a kölcsön átadását követően fokozatosan megromlott, majd teljesen megszűnt.

Az alperes fellebbezési kérelme arra irányult, hogy az ítélőtábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatva, a felperes jogalapjában és összecszerúságában is megalapozatlan keresetét utasítsa el, kötelezze a felperest a szerződés érvénytelenségének körében eszközölt elszámolás vonatkozásában az általa nyújtott tartás kamatainak megfizetésére is, az ajándék visszakövetelésére vonatkozó igényt utasítsa el, és marasztalja a felperest a perköltségben. Álláspontja szerint a Ptk. 629. §-a az okirat érvényességi feltételeit ugyan megszabja, azt azonban nem írja elő, hogy a földhivatalhoz is tanúk által aláírt okirat kerüljön benyújtásra. Mindaddig, amíg egyetlen olyan példány rendelkezésre áll, mely az írásbeli magánvégrendelet

érvényességének alaki kellékeivel rendelkezik, tényként kell elfogadni, miszerint az öröklési szerződés a felek között érvényesen létrejött. Az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétben az alperest hívta fel arra, miszerint bizonyítsa a tanúk jelenlétét. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta az alperes, hogy az okirattal szemben állítását a Pp. vonatkozó rendelkezései alapján a felperesnek kellett volna bizonyítania. Az, hogy az okirat megfelel-e a jogszabály által előírt alaki követelményeknek nem mérlegelési kérdés, ezért teljességgel elfogadhatatlan az elsőfokú bíróság álláspontja, mely szerint logikai következtetés útján jutott arra a következtetésre, hogy a tanúk a szerződéskötésnél nem voltak jelen. Mindezek ellenére az alperes nem vitatja, hogy a peres felek között létrejött öröklési szerződés érvénytelen, tekintettel arra, hogy a szerződés egyéb alaki hibákban is szenved, melyekre a felperes nem hivatkozott, és amelyeket a bíróság sem észlelt, annak ellenére, hogy arra hivatalból is módja lett volna. A szerződésen ugyanis nincs folyamatos oldalszámozás, továbbá a két különálló lapból álló szerződés első oldalát a felek nem aláírásukkal, hanem csak szignójukkal látták el.

Érvénytelen szerződés esetén a Ptk. 237. § (1) bekezdés értelmében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani. Az elsőfokú bíróság erre hivatkozással rendelkezett az alperes javára bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalom törléséről, továbbá a felperes részére az alperes által nyújtott szolgáltatások visszatérítéséről. Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet rendelkezése a Ptk. 237. § (2) bekezdésébe ütközik, valamint ellentétes a Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (VI. 28.) PK véleményében foglaltakkal. Utóbbi leszögezi ugyanis, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása esetén az eredeti állapot helyreállítása csak természetben történhet. Nem minősül az eredeti állapot helyreállításának az, ha valamelyik fél a kapott dologszolgáltatást csak annak pénzbeli egyenértéke megfizetésével tudná visszaszolgáltatni. Amennyiben a szolgáltatás a visszakövetelés időpontjában irreverzibilis, úgy az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezménye a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítása, mellyel a bíróság a jövőre nézve rendezi a felek jogviszonyát, és rendelkezik az esetleg ellenszolgáltatás nélkül álló szolgáltatás ellenértékének elszámolásáról. Erre a perbeli esetben azért van szükség, mert a szerződés alapján az alperes már részben teljesített, ellenszolgáltatás teljesítésére azonban a felperes részéről még nem került sor, tekintve, hogy az az ingatlan tulajdonjogának a felperes halála esetére történő átruházása lett volna. Az elsőfokú bíróság az alperes kamat megfizetésére vonatkozó igényét elutasította azzal az indokolással, hogy az ellenszolgáltatás kiegyenlítése most történt, ezért a felperes a bíróság döntésétől kezdődően köteles az adott összeget megfizetni. Ezzel szemben az érvénytelenség jogkövetkezményeinek rendezése során a bíróságnak arra kell törekednie, hogy egyik fél se kerüljön a másikkal szemben aránytalanul kedvezőbb illetve méltánytalanul súlyosabb vagyoni helyzetbe, vagyis meg kell akadályozni bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodását. E körben a hivatkozott PK vélemény is rámutat arra, miszerint az eredeti állapot helyreállítása nem azt jelenti, hogy a teljesített szolgáltatások „egy az egyben” kerülnek visszatérítésre, mert érvényesülnie kell annak az elvnek, hogy az eredetileg fennállt értékegyensúly fennmaradjon, egyik fél részéről se következhesse be jogalap nélküli gazdagodás.

A kamat olyan járulékos igény, mely az eredeti állapot helyreállítása körén kívül esik, és a visszatérítendő pénz-, illetve dologszolgáltatás adott időtartamon keresztül történő birtoklásán és használatán, mint többlettényállási elemen alapul, így nem más, mint a visszajáró pénzzolgáltatás „használati díja”. Az így felszámított kamat tehát nem késedelmi kamat, hanem úgynevezett egyenértéki kamat, mely az érvénytelen szerződés alapján történt teljesítés következtében jogalap nélkül használt szolgáltatás ellenértéke. A 2011. június 30-ai tárgyaláson az alperes kifejtette, miszerint pénzét a szerződésbe fektette, ezért annak hasznától a szerződés időtartama alatt elesett, ami őt hátrányosan érintette. Ezért kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest a kamat megfizetésére is, ellenkező esetben ugyanis az alperes pénzét a szerződéskötés óta eltelt idő alatt ellenérték nélkül használta a felperes, mellyel jogalap nélkül gazdagodott. A kifejtettek alapján az alperes kamat megfizetésére vonatkozó igénye alapos.

A felperes állításával szemben az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy az alperes a 4.000.000 forintot ajándékként kapta, amit a Ptk. 582. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a felperes jogszerűen követel vissza, mert az a feltevés, melyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsult. A felperes feltevését abban látta megvalósulni, hogy a felperes az ajándékot a közöttük fennálló tartási szerződésre tekintettel adta. E körben azonban a felperes semmilyen nyilatkozatot, tényelőadást nem tett, kizárólag a 2011. június 30. napján tartott tárgyaláson - az eljáró bíróság nyilvánvaló „biztatására” - módosította keresetét annyiban, hogy az ajándék visszakövetelése körében „hivatkozik továbbá a Ptk. 582. § (3) bekezdésében foglaltakra, mivel a tartási szerződés folyamata alatt került sor a pénz átadására”. A Ptk. 582. § (3) bekezdésének alkalmazása körében egységes a bírói gyakorlat abban, hogy az ajándék visszakövetelése esetén az ajándékozót terheli annak bizonyítása, miszerint valamilyen lényeges körülmény tekintetében fennálló feltevés indította őt az ajándékozásra, és e feltevés nélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor. A téves feltevés miatt az ajándék az általános elévülési időn belül követelhető vissza, ami azonban ezen időn belül is elenyészik, ha azt az ajándékozó megfelelő ok nélkül, hosszabb ideig nem gyakorolja. Az alperes álláspontja szerint a felperes nem bizonyította, hogy az ajándékot olyan téves feltevés alapján adta számára, mely véglegesen megghiúsult volna, továbbá ha ezt bizonyította volna, visszakövetelési joga elenyészett, mivel kapcsolatuk 2008 nyarán megszűnt, míg ezen okra alapítva három évvel később 2011. június 30-án érvényesítette visszakövetelési igényét. Mindezek mellett az elsőfokú bíróság indokolásában az adott visszakövetelési ok alátámasztására olyan állításokra hivatkozik, melyek a felperes részéről nem hangzottak el. Ilyen az a hivatkozás, hogy a felperes az ajándékot a közöttük lévő, az öröklési szerződéssel is megerősített és jogi konzekvenciákkal járó viszonyra tekintettel adta annak reményében, hogy őt élete végéig gondozni fogja.

Az elsőfokú bíróság egyes megállapításai iratellenesek, tekintettel arra, hogy a felperes a közel három évig tartó peres eljárás során mindvégig azt állította, hogy az alperesnek nem ajándékot adott, a 4.400.000 forintot kölcsön jogcímén nyújtotta. Fogalmilag kizárt tehát az elsőfokú bíróság azon álláspontja, miszerint az eljárás

során bizonyítást nyert, hogy a felperes az ajándékot az alperes részére abban a téves feltevésben adta, hogy közöttük az öröklési szerződés fennmarad. Az ajándékozás nem az öröklési szerződésre tekintettel történt, hanem a felek közötti több éves jó kapcsolatra, az alperes törődésére alapítottnan. Az alperes a felperest 1989 óta ismerte, férjének 1993-ban bekövetkezett halála után őt rendszeresen látogatta, segítette, közöttük egy szoros, rokon jellegű kapcsolat alakult ki. Mindezek mellett az ítélkezési gyakorlat jelentőséget tulajdonít annak is, hogy a megajándékozott az ajándékozási szerződés alapján tulajdonjogot szerez az ajándék tárgyán és ennek számbavételével alakítja életkörülményeit, melyre tekintettel méltánylást és védelmet igényelnek a megajándékozott érdekei is. Az alperes a felperestől ajándékba kapott összeg felhasználásával vásárolta a jelenleg is lakhatását szolgáló ingatlant, melyhez még egy nagyobb összegű hitelt is igénybevett. Amennyiben a felperesnek a 4.000.000 forintot vissza kellene fizetnie, úgy lakhatása, ezzel együtt megélhetése is veszélybe kerülne.

A felperes a Ptk. 582. § (1) és (2) bekezdéseire is hivatkozott amikor azt állította, hogy az ajándékot azért is követeli vissza, mert arra létfenntartásához szüksége van, e körben azonban állítását nem bizonyította, illetve azt meg sem kísérelte. Kifogásolta az alperes az elsőfokú bíróság perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését is, az indokolásból kitűnően ugyanis az alperes túlnyomó részt pervesztesnek minősül. Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy pervesztes, tekintettel arra, hogy a perre okot nem adott. Már a 2010. február 11. napján tartott első tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy 2008 augusztusában a felek egyező akaratából a szerződés megszűnt, amit a felperes azon kérelmével kapcsolatban tett, hogy a bíróság az öröklési szerződést szüntesse meg. Ebből következően a felek között a szerződés megszüntetése illetve megszűnése kérdésében vita nem volt, a felperes ezt követően terjesztette elő a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos kérelmét. Az alperes álláspontja szerint a szerződés érvénytelenségét a bíróságnak az alperesi nyilatkozattól függetlenül is módjában állt volna megállapítani, azt hivatalból észlelnie kellett volna, ezért az e körben tett alperesi nyilatkozat nem adhat alapot pervesztessége megállapítására. Az elsőfokú ítélet nem tesz említést arról, hogy a felperes mindvégig kölcsön visszafizetése iránt tartotta fenn pénzkövetelésre irányuló követelését, kiegészítve ezt az alperes tulajdonát képező ingatlanban való tulajdonszerzésre vonatkozó igényével. E kérelmek vonatkozásában a felperes nyilvánvalóan pervesztes lett, ami irányadó a szerződés életjáradéki szerződéssé való átalakítása iránti kérelemre is, továbbá az alaptalannak bizonyuló ajándék visszakövetelési okokra is. Az az ítéleti rendelkezés, hogy a bíróság a felperest kötelezte az alperes javára 305.000 forint megfizetésére, ugyancsak nem az alperes pervesztességét támasztja alá. Mindezek mellett az alperes kérte, hogy a bíróság a felperes teljes személyes költségmentességét vizsgálja felül, tekintettel arra, hogy az a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 8. § (1) bekezdése értelmében évente kötelező, valamint az alperes tudomása szerint a felperes az eljárás során hivatkozott arra, hogy több millió forint összegű kölcsönadott pénzét a közelmúltban kapta vissza, és helyezte el bankszámláján.

Alapos a felperes hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelme.

Az elsőfokú bíróság az öröklési szerződéssel kapcsolatos kereset elbírálásánál lényeges eljárási szabályt sértett, ezért ítélete e körben érdemben nem bírálható felül. A felperes elsődleges kérelmében az alperessel kötött öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte, több érvénytelenségi okra alapítva. A Ptk. az öröklési jogban az érvénytelenséget a szerződésekre irányadó általános rendelkezésektől eltérően szabályozza. Az öröklési szerződés érvényességére a Ptk. 656. § rendelkezése szerint az írásbeli végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, az ott írt eltérésekkel. A Ptk. 653. §-ában foglaltak alapján a végrendelet érvénytelenségére annak megtámadásával lehet hivatkozni. Erre figyelemmel az öröklési szerződés csak akkor érvénytelen és annak jogkövetkezményei is csak akkor vonhatók le, ha a bíróság annak érvénytelenségét megállapítja, jogilag pontosabb kifejezéssel, érvénytelenné nyilvánítja. A pontosítással kapcsolatban utal az ítélet arra, hogy a végrendelet érvénytelenségének „megállapítása” iránti kereset, adott szóhasználata ellenére eljárásjogilag nem a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási, hanem jogalakító kereset. A bíróságnak a keresetről ítélete rendelkező részében kell döntenie. Mindezekből következően, ha a végrendelet (öröklési szerződés) megtámadása sikeres, a bíróságnak az ítélet rendelkező részében kell rendelkeznie annak érvénytelenné nyilvánításáról. Az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része az érvénytelenséggel kapcsolatos kereset tárgyában ilyen érdemi rendelkezést nem tartalmaz, ami a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltak alapján lényeges eljárási szabálysértés.

A végrendelet érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelem alapját a felperes által megjelölt okok képezik, ezért a bíróságnak valamennyi felhozott érvénytelenségi okot érdemben kell megítélnie. Indokolásából kitűnően az elsőfokú bíróság kizárólag a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjára alapított érvénytelenségi okot bírálta el, a felperes azonban a 26. sorszám alatti (észrevételek és kereset kiterjesztés) beadványában további érvénytelenségi okként a Ptk. 629. § (2) bekezdésére alapítva hivatkozott arra, hogy az öröklési szerződés több különálló lapból áll, melyek folyamatos sorszámozással nincsenek ellátva, az első lapot a szerződő felek aláírásukkal nem látták el, arra utóbb csak egy szignót tettek, ami nem tekinthető aláírásnak. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítélete nem terjed ki a felperes által érvényesített valamennyi érvénytelenségi okra, ami további lényeges eljárási szabálysértés.

Megalapozatlan az elsőfokú bíróság döntése az alperes javára megítélt szolgáltatási érték tekintetében. Az öröklési szerződésben megjelölt havi 70.000 forintos tartási érték, csupán egy általános érték, a havi tényleges tartás értéke azonban attól függ, hogy az adott hónapban a tartáshoz konkrétan milyen szolgáltatásokat kellett teljesíteni. Az érvénytelenségi ok következményeként az eltartottnak az eltartó részére a szerződés alapján ténylegesen nyújtott tartási szolgáltatások ellenértékét köteles megtéríteni. Az ellenérték csak a teljesített szolgáltatások alapján határozható meg, melynek körét az eltartónak kell megjelölnie, továbbá

bizonyítania, ha azokat az eltartott vitatja. A perbeli esetben az alperes teljesített szolgáltatásai megjelölése, részletezése nélkül igényelte havi 70.000 forint tartási érték megtérítését. Erre figyelemmel követelése elbírálásra alkalmatlan, ugyanis ahhoz a nyújtott szolgáltatások részletezése is szükséges. Ennek hiányában alaptalan az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy az alperes a tartást a szerződésben meghatározott mértékben teljesítette, az ugyanis csak a szerződésben kikötött és az alperes által ténylegesen teljesített konkrét szolgáltatások összevetése alapján ítélt meg. A perbeli adatok cáfolják, hogy az alperes a szerződés szerinti teljes körű tartást nyújtotta, ugyanis a kertet nem az alperes gondozta, továbbá a felperes ápolásra, gondozásra nem szorult. A kifejtettek alapján az alperesi igény megítéléséhez elsődlegesen az szükséges, hogy az alperes a követelése alapjául szolgáló, szerződés alapján teljesített szolgáltatásai körét megjelölje.

A felperes 4.400.000 forint megfizetésére irányuló követelésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság a döntéshez szükséges bizonyítást lefolytatta, mely igény a kereseti kérelem önállóan is elbírálnak része, ezért az ítéltábla ennek tárgyában a fellebbezések alapján az elsőfokú ítéletet érdemben bírálta felül.

Az adott kérelem tekintetében a felperes fellebbezése túlnyomórészt alapos, az alperesi fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a felperes által alperesnek átadott 4.000.000 forintot a rendelkezésre álló bizonyítékok téves és okszerűtlen mérlegelésével minősítette ajándéknak. Nem vitás tény, hogy a felperes az alperessel való előzetes megbeszélés alapján saját megtakarított pénzéből 4.000.000 forintot adott az alperesnek, amit az alperes kérésére, lakása vételára előlegeként a felperes a megjelölt bankszámlára utalta át. Ez a polgári jog szabályai szerint a felperes részéről az alperesnek szerződés alapján nyújtott pénzszolgáltatásnak minősül. A Ptk. 201. § (1) bekezdése a szerződés visszterhességét vélelmezi, melytől a felek egyező akarattal eltérhetnek, és szerződésüket megállapodásukkal ingyenessé tehetik. A peres felek előadásából kitűnően közöttük a szerződés szóban jött létre, melynek lényeges tartalma vitatott, mert a felperes állítása szerint az adott pénzüsszeget az alperesnek kölcsönadta, mellyel szemben az alperes azt állította, hogy azt a felperes részére ajándékba adta. A visszterhesség törvényi vélelmére figyelemmel a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes a 4.000.000 forintot ingyenesen juttatta részére, ezáltal közöttük ajándékozási szerződés jött létre. Az alperes egyes előadásai és nyilatkozatai ellentmondásossága, továbbá a perben felmerült bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság okszerűtlenül jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a 4.000.000 forintot ajándékba adta az alperesnek.

Az alperes személyes meghallgatása során előadta, miszerint beszámolt a felperesnek arról, hogy szeretne lakást venni, de nincs hozzá elég pénze, kölcsönt csak akkor kap, ha előleget fizet. Erre azt mondta neki a felperes, hogy „kinek segítek, ha nem neked”, majd ezt követően rendelkezésére bocsátotta az adott

összeget. **Dr. P.F-nek** is beszélt problémájáról, aki szintén felajánlotta segítségét, de a felperest közelebb állónak érezte magához, ezért az ő „felajánlását” fogadta el. Sem a felperestől, sem pedig **dr. P.F.től** nem kért pénzt, mindketten önként ajánlották fel segítségüket. A hivatkozott alperesi előadásokból kitűnően az ajánlatok közül kizárólag érzelmi alapon döntött, melyből a logika szabályai alapján okszerűen az következik, hogy mindkét ajánlat feltételei azonosak voltak. Az alperes állítása szerint a felperes a pénzt ajándékként kívánta neki juttatni, melyből szükségszerűen következik, hogy **dr. P.F.** ajánlatának is ajándékozással kellett irányulnia. Ezzel szemben **dr. P.F.** vallomása szerint „megfelelő lepapírozással” ajánlotta fel segítségét, melyből következően azt részére nem ingyenesen kívánta juttatni.

Ellentétben áll az alperes előadásával **D-né B.V.** vallomása, akinek nyilatkozatából kitűnően információi az alperestől származnak. Nevezett vallomása szerint az alperesnek lakásvásárláshoz pénzre volt szüksége és ehhez a felperestől kért pénzt. Ez egyértelműen cáfolja azt az alperesi állítást, miszerint a felperes kérés nélkül, önként ajánlotta fel anyagi segítségét. **P.I-né** tanúvallomása nem alkalmas az alperesi tényállások bizonyítására, az általa előadottak valóságát ugyanis alappal teszi kétségessé, hogy az ellentétben áll az alperes előadásával és **dr. P.F.** vallomásával is. **P.I-né** vallomása szerint az alperes felkérésére és fizetés ellenében végzett takarítási munkát a felperesnél. Jelen volt, amikor a felperes azt mondta az alperes lakásvásárlási nehézségei folytán, hogy ő „odaadja ezt a pénzt ajándékba, mert kinek adjon, ha nem az alperesnek”. Ezzel szemben az alperes maga sem hivatkozott arra, miszerint a pénz felajánlásakor a felperes részéről konkrétan elhangzott volna, hogy azt ajándékba adja. **Dr. P.F.** vallomása szerint a felperes részéről a pénz felajánlására egy takarítás során került sor, melynél ő, egy számára ismeretlen hölgy és az alperes voltak jelen. Ennek során a felperes konkrétan, szó szerint, ajándékozással irányuló nyilatkozatot nem tett, ő is csupán a peres felek előzetes kapcsolatának ismeretében következtetett arra, hogy a felperes az adott szituációban úgy ajánlott fel anyagi segítséget, ahogy azt a családtagok szokták.

L.P., az alperes volt élettársa vallomásában előadta, miszerint arról, hogy a felperes pénzt adott az alperesnek, csak utóbb a felperestől szerzett tudomást. Amikor erről az alperest megkérdezte, az alperes nem tagadta, hogy a pénzt a felperestől megkapta, és azt mondta, hogy azt „vissza fogja fizetni”. A bíróság ezzel kapcsolatos kérdésére az alperes úgy nyilatkozott, hogy „ilyet” nem mondott a tanúnak, csak azt mondta neki: „ha elszámolunk azzal amit én adtam a felperesnek, meg amit ő adott, akkor azt be tudjuk egymásnak”. Ez egyértelműen arra utal, hogy az alperes a tanúval folytatott beszélgetéskor még nem tekintette a felperes által részére átadott összeget ingyenes juttatásnak, ajándéknak, azt tartozásaként a felperessel szemben fennálló követelésébe kívánta beszámítani. Ezt követően változtatta meg álláspontját, a 18/F/5. szám alatt csatolt válaszleveléből valamint perbeli nyilatkozataiból kitűnően az ajándékozást kizárólag arra alapította, hogy a pénzt a felperes ajánlotta fel, azzal a kijelentéssel, miszerint: „kinek segítsek, ha nem neked”, a kölcsönt pedig arra hivatkozással tagadta, hogy a felperes részéről a „kölcsön” szó nem hangzott el. A Ptk. 201. § (1) bekezdése szerinti vélelem alapján

a felperes pénzszolgáltatása a „kölcsön” szó használata nélkül is visszerhes, ezzel szemben az ügylet akkor ingyenes, ha bizonyította, hogy a felperes akarata, ingyenes juttatása, ajándékozásra irányult. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az alperes az ajándékozást nem bizonyította, melyből következően a felek között kölcsönszerződés jött létre, ezért az alperes a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint köteles a kölcsön visszafizetésére.

A felperes előadásából kitűnően az alperessel konkrét visszafizetési határidőben nem állapodtak meg, ezért az alperes fizetési kötelezettsége a felperes teljesítésre való felszólításával vált esedékessé. A felperes igazolhatóan a 2008. november 24. napján kelt levelében szólította fel a felperest a 4.400.000 forint kölcsön 8 napon belüli visszafizetésére, ezt a levelet a 2008. december 8-ai válasziratából kitűnően az alperes 2008. december 5-én vette kézhez, melyhez képest a 8 napos teljesítési határidő utolsó napja 2008. december 13-a volt. Mivel az alperes a megadott határidőben nem teljesített, a Ptk. 298. § b) pontjában foglaltak alapján 2008. december 14. napján késedelembe esett.

A 400.000 forint tekintetében az elsőfokú bíróság döntése és annak indokolása is helytálló. A felperes az alperes tagadásával szemben a pénz átadását nem bizonyította, ezért e vonatkozásban az elsőfokú bíróság a keresetet megalapozottan utasította el.

Az ítéltábla a kifejtettek alapján a Pp. 213. § (2) bekezdése szerint a 4.400.000 forint megfizetésére irányuló kérelem vonatkozásában részíteletet hozott. Azzal az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatva a felperes elsődleges kérelme alapján kötelezte az alperest 4.000.000 forint és annak késedelembe esésétől kezdődő, a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Mivel a felperes 4.400.000 forint megtérítésére irányuló keresete a részítelettel jogerősen elbírálást nyert, az ítéltábla az ezzel kapcsolatos pernyertesség-pervesztesség aránya alapján kötelezte a túlnyomórészt pervesztes alperest a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a felperesnek járó perköltség, a képviselőtével felmerült áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíj megfizetésére. Ugyanezen arányok figyelembevételével rendelkezett az adott követelés összecszerúsége alapján megállapított, le nem rótt elsőfokú eljárási illeték állam javára való megtérítéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében foglaltak alapján. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit a Pp. 252. § (2) bekezdése szerint hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot az öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset tárgyában - az ezzel kapcsolatos elsőfokú perköltségre és le nem rótt illetékre kiterjedően - a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A részítelettel jogerősen elbírált kérelem vonatkozásában felperes 4.000.000 forint értékben, az alperes 400.000 forint értékben pernyertes. Ennek alapján az ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a nagyobb részt pervesztes alperest kötelezte a felperes javára a másodfokú perköltség, a képviselőtével felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére. Ennek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a képviselők másodfokú eljárásban kifejtett

tevékenységét mérlegelve, a 27%-os áfát is tartalmazóan 101.600 forintban határozta meg. A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint pervesztességük arányában kötelezte a feleket a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére. A hatályon kívül helyezéssel összefüggésben a peres felek másodfokú költségét, a képviselőjükkel felmerült, áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíjat a Pp. 252. § (4) bekezdése szerint megállapította, amelynek viseléséről a felperes által le nem rótt fellebbezési illetékkel együtt az elsőfokú bíróságnak kell rendelkeznie újabb határozatában.

Az újabb eljárásban az elsőfokú bíróságnak a következők szerint kell eljárnia:

A felperes által hivatkozott valamennyi érvénytelenségi ok elbírálásával kell a felperes érvénytelenségre irányuló keresete tárgyában határozni, mellyel kapcsolatos döntést az ítélet rendelkező részének tartalmaznia kell.

Az alperest a jogkövetkezmények terhével fel kell hívni arra, hogy részletesen, tételesen jelölje meg a felperesnek az öröklési szerződés alapján teljesített szolgáltatásait és azok ellenértékét. Erre a felperest részletesen meg kell nyilatkoztatni, ennek alapján állapítható meg, hogy a jogvita eldöntése érdekében mely tények szorulnak bizonyításra, amellyel kapcsolatban az elsőfokú bíróságnak a feleket a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak szerint kell előzetesen tájékoztatnia, továbbá felhívnia a bizonyításra köteles felet bizonyítékai, bizonyítási indítványai előterjesztésére.

Az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése alapján kell megállapítania, hogy az alperes a szerződés alapján a felperesnek ténylegesen milyen szolgáltatásokat teljesített, és azok mértékeként a felperes milyen összeg megtérítésére köteles.

Budapest, 2012. április 26.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
írnök